
'GAYE BÖLGEYİ TÜRKMEN VARLIĞINDAN ARINDIRMAKTI AMA HESAP TUTMADI'

12.07.2018

Anadolu Ajansı (12 Temmuz 2018)

ANKARA - Meltem Bulur

Kerkük'te 14 Temmuz 1959'da cumhuriyetin ilanının birinci yıl dönümü dolayısıyla düzenlenen etkinliğe katılan yüzlerce Türkmenin öldürülmesinin 59. yılında bölgedeki durumu değerlendiren Kerküklü yetkililer ve uzmanlar, o dönemde amacın bölgeden Türkmen varlığını arındırmak olduğunu ancak hesabın tutmadığını belirtti.

Türkmenlerin her zaman Irak'ın toprak bütünlüğünü savunduğunu dile getiren uzmanlar, Kerkük'ün "Irak'ın özeti" gibi olduğuna dikkati çekti ve bölgede tüm kesimlerin kaygılarının giderildiği bir çözümün ülke için umut olacağını altını çizdi.

Kerkük Vakfı Başkanı Erşat Hürmüzlü, AA muhabirine yaptığı değerlendirmede 1959'un temmuz ayında Irak'tan Türk varlığını söküp atmak isteyen mihrakların büyük bir katliam yaptığını anımsattı.

Osmanlı'dan kopup yeni bir ülke olan Irak'ta 1924 ve 1946'da da buna benzer olaylar yaşandığını hatırlatan Hürmüzlü, "Gaye Türkmenleri yıldırma, korkutma ve Kerkük ile civar bölgeleri Türkmen varlığından arındırmaktı ancak hesap tutmadı. Irak Türkmenleri kenetlendi ve bu zalimlerle yandaşlarına direndi. 'Kerkük Türk'tür, Türk kalacak' sloganı bir hayat tarzı oldu." diye konuştu.

Olayların ardından Türkmen hareketinin kurumsallaşmaya başladığını ifade eden Hürmüzlü, şöyle devam etti:

"Seneler geçti ve bu direniş, geçen yıl Kerkük'ü Kürt bölgesine katmak için yapılan referandumda ve bu yılki şaibeli genel seçim esnasında yapılan korkunç boyutta hile ve dayatmaların halkı daha çok kenetlemesi ve karşı koymaya itmesiyle ortaya çıktı. 1959'daki Kerkük katliamı sadece acılarıyla kalmadı. Türkmeneli bölgesini tüm Türk dünyasına tanıttı. Türkmen şehitleri bu bölge için yeni bir hayat çizgisi yarattı. Nur içinde yatsınlar."

"Türkmenler birleştirici unsurdur"

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Türkiye Temsilcisi Hicran Kazancı da 1959'da yaşanan olayların Türkmenleri hedef alan zincirleme katliamın en önemli halkası olduğunu belirtti. Bu tarihten itibaren Türkmen varlığını hedef alan olayların sürdüğünü dile getiren Kazancı, yeni Irak'ta da Türkmenlerin hedef alındığını ifade etti. Bu durumun nedeninin gün geçtikçe daha iyi anlaşıldığını

söyleyen Kazancı, şunları söyledi:

"Özellikle 2003'ten sonra tüm etnik gruplar, Irak'ın kendi menfaatine uygun yapılanmasını isterken Türkmenler Irak'ın toprak bütünlüğünü savunuyor. Bu nedenle de Türkmenler, yabancı projeler tarafından desteklenen grupların hedefi haline geliyor. Seçimlerde elle sayımda hile ortaya çıkmasına rağmen Bağdat kararıyla bu durduruldu.

Türkmenlerin hedef alınması, Osmanlı'dan sonra başladı. Çünkü Osmanlı birleştirici bir şemsiye idi. Onun döneminde hiç etnik katliam olmadı. Orası İngiliz mandasına geçtikten sonra bu etnik çatışma körüklendi. Türkmenler bir birleştirici unsurdur. Farklı toplumla birlikte yaşama arzusu olduğu için etnik mezhep çatışmasını körüklemek isteyenler sürekli Türkmenleri hedef almaktadır."

"Kerkük tüm Irak'ın özeti gibidir"

SETA Dış Politika Araştırmacısı Emrah Kekilli de Irak'ın özellikle İngilizlerin işgal süreciyle kendi gerçeğiyle uyuşmayan yeni devletleşme sürecine mecbur bırakıldığını ifade etti. "1959'da yaşanan katliam da Irak'ın ulusal kimliğinin inşası noktasında yaşanan krizlerin dışavurumundan birisidir." diyen Kekilli, bu süreçlerde Irak'taki bütün toplumsal kesimlerin ciddi sıkıntılar yaşadığını söyledi.

Irak'ın 2003 yılında ABD işgalinden sonra derin bir kaosa sürüklendiğini, siyasetin çok kırılğan ve parçalı bir hal aldığını, ekonominin çökme düzeyine geldiğini, toplumsal huzursuzluğun had safhaya geldiğini anlatan Kekilli, bu durumların kaynağının İngiliz ve ABD işgalleri olduğunu vurguladı. Katliamın Türkmenlerin maruz kaldığı sıkıntılardan sadece biri olduğunun altını çizen Kekilli, şöyle devam etti:

"Türkmenler Irak'ın yaşadığı sıkıntıların tamamından olumsuz etkilendi ancak bu süreçlerin neredeyse tamamında hiçbir şekilde şiddete başvurmadi. Diğer etnik ve dini kesimlerin aleyhinde hiçbir faaliyette yer almadı, aksine, siyasi ekonomik ve ulus kimliğinin inşasına dair krizlerin aşılması için mümkün olduğunca yapıcı rol üstlenme gayreti içinde oldu. Bunun en müşahhas örneği de Kerkük'te seçimlere hile karışmasından sonra Türkmenlerin pozisyonudur. Şöyle ki mavi bayrak direnişi Türkmenlerin Irak demokrasisi ve Irak'ın ulusal kimliğinin inşasına, toplumsal huzur ve barışın tesisi ve bunların üzerine inşa edilecek ekonomik kalkınmaya güçlü katkı sunmak istemesinin tezahürüdür. Zira şiddete başvurmak ya da dar çıkar hesaplarıyla hareket etmek yerine demokrasinin olmazsa olmazı olan seçimler üzerindeki şaibeyi ortadan kaldırmak için demokratik bir direniş sergilemiştir. Türkmenler, 1959 katliamında da görüldüğü üzere, yaşadıkları bütün olumsuzluklara rağmen yıkıcı değil yapıcı bir rol oynama isteğinde olduklarını ve bunu da bir basiretle ortaya koyduklarını ispat etmişlerdir."

Kerkük'teki olaylarda Türkmenlerin direnişinin olumlu netice verdiğini hatırlatan Kekilli, siyasi makamların itiraz edilen sandıkların yeniden sayılmasına karar verdiğini belirtti. Kerkükün Irak içinde özel bir yeri olduğuna değinen Kekilli, "Kerkük bütün Irak'ın özeti gibidir. Kerkük'te bütün kesimlerin kaygılarının giderildiği bir çözüm Irak için umut olacaktır." dedi.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/gaye-bolgeyi-turkmen-varligindan-arindirmakti-ama-hesap-tutmedi/1201734>